

‘Wat ons van nature aantrekt, beantwoordt aan onze bestemming.’

Maar nu zal ik u dan ook niet langer ophouden. Laat mij met iets zeer prosa-isch eindigen.

Een volk leeft in zijne letterkunde, en wordt daaruit gekend. Wil men Hollandsch zijn in den bovenbedoelden zin van het woord, dan moet dit ook door lectuur geschieden; door lectuur, n.l., niet alleen van de veelal methodistisch gekleurde, zoo stichtelijk overigens ook nieuwere literatuur, maar vooral van die werken, waardoor het nationaal besef wordt gevoed.

De algemeene klacht is, dat deze boeken in Amerika zoo duur zijn.⁹⁰

Dat is jammer.

Als wij op de noodzakelijkheid zien om al ware het alleen ten einde de gewenschte bekendheid met het onverbasterde Hollandsch te verkrijgen of te bewaren, dan zeggen wij: o! dat de kinderen de honderden boeken in handen kregen, die hun, b.v., in onze zondagsschool-bibliotheken belang zouden inboezemen.

O! dat de jongelingen en jonge dochters den doop van diezelfde methodistische werken maar vast ontvingen.

Als de predikanten, als de mannen en vaders in Christus zich voorschands met vaster spijs⁹¹ voeden, dan komt, in het eind, alles terecht.

Maar hoe daartoe te geraken?

Te Rochester⁹² bezit de *Hollandsche gemeente*⁹³ eene bibliotheek. Dat is eene schitterende gedachte.

Waarom alleen te Rochester; waarom niet in *iedere* gemeente? Aanzien doet gedenken, verandering van spijs eten. Waarom niet in de zondagsscholen?

Voor *f*50 kan men zich, indien men den rechten weg slechts inslaat, reeds eene belangrijke hoeveelheid werken verschaffen.

De inkomende rechten, die het vrije Amerika heft op intellectuele goederen, zijn zoo hoog, dat zij werken uit het buitenland duur maken. Indien ik iets te zeggen had, zou ik moeite doen ze voor werken in vreemde talen op te heffen. De schatkist zou er niet te veel onder lijden. Maar zolang die rechten er zijn, is het toch goed te weten, dat zij ten deele even zwaar zijn op eene kleine als op eene grootere bezending. Het ligt dus voor de hand, dat men zich moet combineeren of althans boeken in groote partijen moet laten aanvoeren. Dit kan van zelfs door de uitnemend actieve boekhandelaars ten uwent geschieden tegen eene belangrijke vermindering, die zij in dit geval kunnen toestaan of rechtstreeks uit Nederland met aanvraag van boekverkoopers rabat.⁹⁴ Ik ben gaarne tot medewerking en inlichting bereid.⁹⁵

Het hooger belang is dezen zoo groot, dat handelsbelang daar-

huisvrouw zag om van achter hem; en zij werd een zoutpilaar.’

⁹⁰ Bedoeld is de westelijke, sterk Nederlandse tak van de RCA.

⁹¹ Zie voor deze ontwikkeling: Firth Haring Fabend, *Zion on the Hudson. Dutch in New Jersey in the Age of Revivals* (New Brunswick, NJ: Rutgers University Press, 2000).

⁹² Ezechiël 15:2.

⁹³ Vgl. Hos. 7:8.

⁹⁴ Bedoeld is de RCA.

⁹⁵ Het lidmaatschap van de vrijmetselarij kwam omstreeks 1880 in opspraak binnen de RCA, omdat met name de kerken in het westen dit onverenigbaar achtten met het kerklidmaatschap en wensten dat de synode hiertegen zou optreden.

⁹⁶ In 1877 had de algemeene synode van de RCA het seminarie – de theologische opleiding aan Hope College, bestemd voor de westelijke kerken – gestaakt wegens gebrek aan financiële middelen, zodat alleen New Brunswick Theological Seminary, vanouds de opleiding van de oostelijke kerken in de RCA, overbleef als opleiding van dit kerkgenootschap. *De Hope* ijverde – met steun dus van Hoedemaker – voor heropening van de westelijke opleiding die in 1884 werd gerealiseerd. Zie: Dennis N. Voskuil, ‘The Vexed Question: Hope College and